

עלמין שורה ומתגלה בבחי' אותיות הללו והאותיות תהינה בבחי' משכן ומכון ויעקב ית'. וכל זה הוא ע"י בחי' יעקב יו"ד עקב צוה ישועות יעקב גילוי השפע נהררין שבהן וע"י נוכח לכל בחי' הנה האלו. וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך. והענין הוא כי הנה נודע שיהיה עילוי אחר עילוי גדול מחבירו. אך קודם העילוי שאחר שמטיין ויובלות כו' וכל עילוי גדול מחבירו. אך קודם העילוי שאחר העילוי צריך להיו' נשאר מעילוי הראשון בבחי' אתעדלית לאתעדל"ע שבעילוי הב' אתעדלית זו הנשארת מן העילוי הראשון נק' בחי' מעשר. וד"ש וכל אשר תתן לי לעתיד דהיינו כל העליות שיהיה עד אין קץ עשר אעשרנו ויהי' הרבה מעשרות לכל עילוי בחי' מעשר בפ"ע ותמיד כך אעשרנו עד שישגי לך לבחי' אור א"ס ב"ה עצמו וכמו שהוא ית' א"ס ע"י יהיו עליות עד א"ס והכל ע"י בחי' יעקב יו"ד עקב כו' כניל וד"ל:

ובענין מ"ש בפ"י עשר אעשרנו ואתעדלית זו כו' נק' בחי' מעשר כו'. נראה כי הכתר הוא הממוצע בין עולם העליון לעולם התחתון שהוא סוף בחי' עליונה ומקור וראש לבחי' תחתונה כמו מלכות דאצ"י כתר לבריאה ומלכות דבריאה כתר ליצירה כו'. ולכן הנה להיות עליות העולמות שיתעלה העשייה בקדו' היצירה ממש הוא ע"י אמצעות הכתר דעשייה שהוא בחי' מעשר מע"ס דעשיי'. והענין כי כתר הוא לשון שתיקה כמו כתר לי זעיר. ושתיקה הוא בחינת בטול ועיני נאמר יונת אלם כו'. והוא בחינת בעדמם תרפינה כנפינהו. וע"י בטול זה יוכל להתעלות אח"כ ליצירה כי א"א להיות עליו' ממהות למהות כי אם שיוכלל תחלה בבחי' אין ממש והוה ענין העמוד שבין ג"ע התחתון לג"ע העליון כו' וכמו צמיחת התבואה מזרע הנורע בארץ הוא ע"י שמתחלה מתבטל מהות הזרע ונעשה בחי' אין רק שנשאר כחו בכח הצומח ועי"י אח"כ נעשה הגידול נפלא יותר מהיש שהי' תחלה כו'. ועד"ו ע"י צירה בבריאה צ"ל תחלה בבחינת בטול ואין והוא בחי' כתר דיצירה כו' והוה ענין אשר שם שמות בארץ בחי' וחד חרוב ומה שהוא בבחי' אלף השביעי ולא בבחי' עשירית היינו כי היכל ק"ק שהוא היכל השביעי כולל ג"ר אבל עיקר העליו' ע"י הכתר כו'. ועד"ו זה יש עליות אין קץ. ומ"ש עשר אעשרנו ב' עישורין היינו כי הכתר כלול מב' פרצופין עתיק וא"א כו' שהוא בחי' תחתונה שבמאציל ושרש הנאצלים כו' וב' בחי' אלו יחד נק' חומש כמ"ש ונתתם חמישית לפרעה כמ"ש במ"א):

וללכבן שתי בנות וגו'. הנה לאה ורחל הם אותיות המחשבה ואותיות הדבור. שהם עלמא דאתכטיא ועלמא דאתגליא (עיי' לקמן בדיה נכ"ה ככסליו נבי' ו"ס א' קטנה רחל) והוה ענין בארצות החיים. ב' ארצות. שבזמן שבחמ"ק היה קיים היו שני הבחינות מאירים בא"י. והעיקר היה בחי' רחל (שנקראת עקרת הבית) כי המחשבה מתלבשת בתוך הדבור והדבור היה מתגלה. ולפי שרחל שהוא בחי' הדבור הוא עלמא דאתגליא לכך היה אז בא"י גילוי אלקותו ית' שהיו חכמים גדולים בעלי רוח"ק ונביאים (וכמו שפרש"י גבי יונה ויחזקאל שאין הנבואה שורה אלא בא"י) ובפרט בהמ"ק והשראת השכינה בקה"ק ואורים ותומים ועבודת הקרבנות שהי' יורד אש שלמעלה. משא"כ אחר חורבן בהמ"ק שגלו ישראל וגלתה עמהם השכינה. שהיא בחי' רחל שהיא בבחי' גלות בע' שרי' ואינה מאירה כלל מערך הגלוי שהיתה מאירה בזמן הבית שהי' הדבור מתגלה משא"כ עכשיו כתיב כרחל לפני גוזזי נאלמה. והעבודה היא בדרך ביוררים כו' (וכמ"ש ע"ס במדבר סיני) ומ"ש נשאר מאיר בא"י בחי' לאה והיא מדרגה יותר גבוה מבחי' רחל

הוא בין בהנהגת העולמות שהוא ענין גלות ישראל ושעבוד מצרים ובבחי' מחמת תגבורת האש ותוקף הדיון נפרד בכל נפש מישראל בעבודת ה' שעסק התורה שלו הוא בכחי' ובד' ולא בכחי' ביטול לאור א"ס ב"ה להיות גילוי תכנתו כו' מחמת תגבורת האש והמיתות שמצד גופו ונפש הבהמית אשר נמשך אחריהם. אך הנה תכלית ירידה זו של בחי' יעקב מאגרא רמה מבאר שבע מקו' מדות העליונות שהן ביטול אליו ית' לך ה' הגדולה כו' לבריאה עמיקתא מקום התרין המפסיק ומעכב את קול ההמשכה להיות בחי' נפרד. הוא כו' להיות אתכפיא ואתהפכא ואזי נעשה מחרן רנה כי החיית נפסק ונעשה ה"א. כמ"ש בזהר ע"פ גער ציית קנה שמחמץ נעשה מצה. והוה ושבתי בשלום אל בית אבי ושבתי מחרן. אל בית אבי זהו בחי' יצחק ויצחק נק' ע"ש צחוק עשה לי אלקים והוא בחי' רניה שנעשה מחרן וכתבי כל השומע יצחק לי יצחק הוא לשון עתיד דהיינו כביאת המשיח ב"ב שאו אהפוך אל עמים וגו' דכד אתכפיא ואתהפכא אזי נעשה בחי' צחוק וחדוה כמו עד"מ צחוק המלך והשרי' מענין התהפכות. ובר רחוק וור כמו מצפור מדברת שוהו דבר חידוש משא"כ מאדם המדבר שדרכו בכך לא שייך צחוק. ולכן ארז"ל במקום שב"ע"ת עומדין כו' משום דאתהפכא ושוכבא כו'. וגם ארז"ל אם ישראל עושין תשובה נגאליו כו' שוהו תכלית ביאת המשיח לחי' הצחוק והחדוה כד אתכפיא ט"א ואתהפכא שוכבא לנהורא. והוה מארז"ל שלתידי יאמרו על יצחק כי אתה אבינו שתכלית ירידת הנשמה בגוף בעוה"ז ותכלית ירידת ישראל בגלות ושעבוד ודוחק פרנסה הוא כדו שיעלו ויבאו ויגיעו לבחי' יצחק הוא הצחוק והחדוה כו':

אך כיצד ישוב מבחי' חרן לבחי' יצחק הנ"ל הנה לזה אמר הכתוב בשלום כי שלום הוא המתבר ומקשר ב' הפכים כמ"ש עושה שלום במרומיו בין מיכאל כו' שלום שלום לרחוק שנעשה קרוב כו' בשלום ב' שלום ממטה למעלה וממעלה למטה כמ"ש במ"א. והנה כשיתגלה הצחוק העליון לעתיד כד אתכפיא ואתהפכא דהיינו שלא יהיה שליטה וניקה לקליפות וט"א כלל וכמ"ש ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. אזי יודרך חומריות העולם וגסותו שלא יהיה בבחי' יש ודבר נפרד בפ"ע רק הכל יוכלל בבחי' אין כי זהו תכלית בריאת העולמות מאין ליש כדי לאהפכא מבחי' יש לבחי' אין ואזי והיה הו"י לי לאלקים. כי הנה אלקי' היינו ההעלם והצמצו' להיות העולמות נבראים מאין ליש והו"יה היינו בחינת פנימיות אור א"ס ב"ה בחי' ומהוה כו' וכמ"ש כי שמש ומגן הו"יה אלקים שבת"י נעשה בחי' מגן לשם הו"יה שהוא בבחי' השמש כו'. אך כל זה הוא לבחי' ההשתלשלות וירידת המדרגות שהוא בבחי' וזו והארה שמאור א"ס ב"ה להיות ולהחיות נבראים כסדר ירידת השתלשלות המדרגות מדרגה אחר מדרגה. שמדרגות עליונים מקבלים אור היותר עליון ורוחני כו' וכל מה שלמטה מטה מתצמצם ומתלבש כו'. אבל לעיל כשיתגלה הצחוק העליון שהוא מבחי' אתהפכא כו' יהיה גילוי א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו שלמעלה מעלה מבחינת השתלשלות כי עין בעין יראו כו' וראו כל בשר כו' ובאו במערות צורים ובמחילות עפר מפני פחד ה' וגו'. ואז יהי' בחי' הו"יה שהוא אור א"ס ב"ה הנמשך ומתפשט להתלבש בתוך עלמין כסדר השתלשלות. וחשב בחי' אלקים דהיינו בחי' צמצום שבאמת אין זה אלא זיו והארה מצומצמת לגבי אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו שלפניו מעלה ומטה שרין וכחשיכה כאורה. והאבן הזאת אשר שמתי מצבה הוא בחינת יו"ד כלי התכמה שמבחי' אותיות בחי' דומם דהיינו בחי' התהוות מאין ליש רק לפי אשר שמתי מצבה שהגבתי והעליתי כו' לכך יהי' לה כח ויכולת להיות בית אלקים שיהיה בחי' אלקים זה שהוא אוא"ס ב"ה שבתוך

וכמשל המחשבה שהיא רוחניות ונעלית מן הדבור (שהיא אינה בגלות כי רחל נק' מים פתוחה שיש ממנה פתח ומבוא ליניקת החיצונים בזמן הגלות משאיכ מבחי' מים סתומה. ושם הוא שרש לאה עיין בזהר ר"פ תרומה דף קכ"ז ב' ודף קכ"ח) אך לפי שהוא עלמא דאתכטיא והעלם לכך אין הגילוי אלקות עכשיו בא"י מערך הגילוי שהי' בזמן בהמ"ק קיים. ומי' הצדיקים הגדולים אשר בארץ יכולים להשיג עכשיו בא"י השגות עלינות יותר אפי' משה שהשיגו צדיקים כמותם בזמן הבית (מאחר שההשגה היא בבחי' מחשבה ועלינה כמו שהיא עדיין למעלה מהתבלשות בעולם הדבור) וכמו האר"י ז"ל שהשיג השגות עצומות מה שלא השיגו צדיקים גדולים בדורות הקדמונים. ולהבין מ"ש כי שנואה לאה כו'. הרי יעקב השיג ודאי בעלמ' דאתכטי'. אך הענין כי יעקב נק' בריית התיכון המכריח מן הקצה אל הקצה. פ"י שהוא הממשיך אור א"ס ב"ה מן הקצה עליונה (היינו הקו הבוקע החלל כמ"ש במ"א) מבחי' כתר למטה ולכן ואמר בו תוספת וי"ו ואלקי ייענו. וכן והנורא הישגו משייחד מחבר חו"ג ע"י המשכת והארת האין והיינו ע"י בחי' בטול. וכל ההמשכו' שלו הוא עד הקצה התחתונה. דהיינו בבחי' מלכות עלמא דאתגלייא. וזהו ויאהב (יעקב) גם את רחל מלאה שכל תשוקתו היה להיות גילוי אור א"ס ב"ה למטה בעלמא דאתגלייא שע"י יוכלו הכל לקבל משאיכ מבחי' עלמא דאתכטיא כו' ולכן כתיב וישק יעקב לרחל על דרך שנקוד על וישקהו דהיינו שבחי' חב"ד שהוא זיווג נשיקין ואתדבקר' רוחא ברוחא עדימ' הנשיקין שבאין מפנימית האהבה (עמ"ש במ"א ע"פ ישקני מנשיקות וע"פ אמצאך בחוץ אשק) וגם בחי' זו המשיך ברחל. וי"פ אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה כי לבן הוא בחי' לובן העליון מקור החסדים שכולו רחמים פשוטים דלית שמאלא בהאי עתיקא רק שלמטה נשפל בלבן גשמי ומי' כתיב כלו הפך לבן סהור הוא אפי' הנגע כו' ועל לבן כתיב וישכם לבן בבקר שבכ"י מתגבר ונמשך אור החסד עליון. וינשק לבניו ובנותיו שנמשך בכל פרצופי האצ"י זכרים ונקבות. ואח"כ ולבן שב למקומו למעלה מעלה ויעקב הלך לדרכו להמשיך בחינת לובן העליון הנ"ל למטה מטה ברחל בחי' הקטנה הוא דבור כו'. ולכן היתה רחל עקרה כל ההולדה מבחי' הדבור הוא להיות הגילוי בכי"ע וא"א להיות הולדה וגילוי בכי"ע שהרי הנכראים הם נפרדים וא"א להתגלות להם בחי' לובן העליון הנ"ל. (ומש"ל דרחל נק' עלמא דאתגלייא מי' להיות הגילוי ע"ד בחי' לידה הוא קשה ביותר כו' ויש חילוק גדול בין שארי השפעות לבחי' לידה שהוא גילוי עליון יותר ועמ"ש בזהר פ' פנחס דרמ"ט) אבל לאה שהיא המחשבה לידה ששה בניו שהם הספי' שבאצ"י עצמו שש היה שרש השכטים ולכן נק' שבטי ית'. יהודה הפעם אודת בחי' בטול והודאה הרי הוא נמשך ומסתעף מן המחשבה ודוקא. וכן ארובן ושמעון ראייה ושמיעה הוא ג"כ למעלה מבחי' הדבור אלא מן המחשבה הן נמשכים כו' (כמ"ש במ"א ע"פ יהודה אתה כו') וגם לוי שהוא בחי' התקשרות כמ"ש הפעם ליוה כו' נמשך ונולד ג"כ מן המחשבה כנראה בחוש בני שהוא בעל מחשבה שאינו מרגיש ככל בעסקים החולפים לפניו מחמת גודל התקשרות שיש לו במחשבה. וכמ"ש במדרש עובדא דרי' ארבה. וכן גבי רבא (ב"י אר"י) דהוה מעיין בשמעתין' כו'. ולכן יצא ממנו משה שהיה כבד פה וכבד לשון דהיינו שלגודל התקשרותו בבחי' בטול ונחננו מה לא היה יכול להיות משפיע כו' שהיא בחי' הדבור כו' ועיקר ההפרש בין התקשרות דלוי שהוא בחי' בטול ובין הודיה דיהודה שהוא ג"כ בחי' בטול הוא כי יהודה הוא בחי' הבטול בגילוי כענין מודים

שכורע ומשתחוה ולכן יצאו ממנו מלכי בית דוד שבטולם הוא בחי' הבטול שבהתגלות וחיצוניות. אבל לוי שהוא בחי' התקשרות והבטול בפנימיותו ועצמותו הגם שנחיצוניות אינו נגלה כלל וכענין בטול דצבא השמים לך משתחיים שהשתחוחא של המלאכים אינו ענין השתחוחא גשמיות אלא שמשתחוה ובטל בהשגתו ברוחניות ולכן יצא ממנו משה (ועמ"ש במ"א ההפרש בין משה ואליהו שהוא גם כן עדין) ואח"כ ותעמוד מלדת שלא היה יכול להיות בחי' גילוי עוד. (ועמ"ש ע"פ טוכה הלא מאד מאד דענין דור המדבר שהיה מבחי' לאה עולם המחשבה וטענו למה צריכים לירד בבחי' עולם הדבור שהוא בחי' מל' ארץ תתאה לקיים המצות בדבור ובמעשה הלא זה אפשר לקיים גם ע"י התומצ' ברוחניות דהיינו ע"י המחשבה כו' אך באמת היו בטעות גדול דע"י דבור ומעשה דוקא נמשך גילוי אור א"ס ב"ה ביתר שאת לאין קץ כי נעוץ סופן בתחלתן כו') ומרביעה התפלל תקטפו דקות ליכנס לארץ כו'. ועפ"י יובן עוד ענין ויאהב יעקב את רחל דוקא שהיא בחי' דבור ומעשה כי שנואה לאה ההפך מכוונת דור המדבר. ואמנם צריך ביאור מ"ש לאה הפעם ילוה אישי אלי דוקא דודאי לא עלה על דעתה לאסוקי מבחי' דבור ומעשה. אלא הענין כי באמת צ"ל ב' הבחי' מודוים דהא בלא הא לא מגי ועמ"ש במ"א בענין לוינתן וישרו הבר שהיא ג"כ ענין ב' בחי' הנ"ל לוינתן לשון התקשרות בחי' בטול דנוני ימא כמו הפעם ליוה כו' ולא רצתה שיהיה העיקר ט' שעות בכל יום בתפלה שהוא כענין בטול והתקשרות הנ"ל דמחשבה כו'. ואימתי תורתן נעשית אלא מתוך שחסידיים הן כו' הרי רוב עסקם היה עדין (ומבואר ענין זה לקמן בדיה שים המה מלכות כו' אחת היא יוניתי כו') ואמנם יעקב ידע שזה אי אפשר רק לבני עלייה שהן מועטים אבל כל ישראל עיקר רוב העסק הוא ע"י דבור ומעשה ולכן היה בזהל רחל עיקר קביעותו שהוא בחי' דומיע ומי' צ"ל ג"כ מחשבה שמוה נמשך ראייה ושמיעה לאסתכלא ביקרא דמלכא כו' וכל האומר אין לי אלא תורה כו' אלא צ"ל ררש רק כי אן נעוץ סופן כו'):

אם לא תדעו לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים. הנה כתיב ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה. פ"י יפת תואר בצירוף האברים לפי הכונתם כמדתם. ויפת מראה בזיו והוד קלסתר הפנים. והנה רחל הוא כנ"י שנק' בשם רחל ע"ש הפסוק כרחל לפני גזויה נאלמה. והענין כי הנה כתיב נעשה אדם בצלמנו כו'. ופי' בצלמנו כמ"ש ועל דמות הכסא דמות כמדרא אדם. והוא בחי' לך הוי"ה הגדולה והגבורה וכן הוא בנפש האדם י' מדות אהויר' כו'. אך אין ערוך מדת הנפש שהיא בעלת גבול לגבי מדותיו ית' שהוא א"ס ולמדותיו א"ס וכדי שיאיר על נפשו אור האהבה מאור א"ס ב"ה צ"ל בבחי' בטול הנפש במציאות אליו ית' שהוא להיות בחי' עפר ודומם לגבי אור א"ס כ"ה. וכמאמר ונפשי כעפר לכל תהיה והוא בחי' עפר אשר בקרקע המשכן וע"י זה תהיה נפשו מכוון ומשכן לאור באור א"ס ב"ה להיות בבחי' בצלמנו בצירוף האברים אהויר' כו' מחשבה דומ' כו' וזהו בחינת יפת תאר שיתארו גם כל המדות בשלימותן ויתאיפו כו' שהם למעלה כו'. וזהו ורחל היתה יפת תאר' שבחי' יפת תאר' זה הוא ע"י בחי' רחל שהוא כמ"ש וכרחל לפני גזויה כו'. אך כ"ז הוא בחי' חיצוניות שהם אהויר' כו' ומחשבה דבור ומעשה כו' אבל בחי' פנימית הוא בחי' רעותא דלכא שהוא